

dr hab. Małgorzata Filipczak
Wydział Matematyki i Informatyki
Uniwersytetu Łódzkiego
ul. Banacha 22, 90-238 Łódź

**Recenzja rozprawy doktorskiej magistra Krzysztofa Kowitza
„Wykorzystanie porządku Katétova w badaniach przestrzeni topologicznych oraz
ultrafiltrów”**

Rozprawa doktorska Pana magistra Krzysztofa Kowitza poświęcona jest własnościom i zastosowaniom ideałów podzbiorów ω . Pośród badanych własności Autor poświęca szczególną uwagę niedawno wprowadzonym pojęciom jednorodności ideałów a także własnościom związanym ze zbieżnością ideałową. Porządek Katétova i dwa współczynniki kardynalne pozwalają na uogólnienie wyników Jany Flaškovej dotyczących pewnych ultrafiltrów. Praca prezentuje także zastosowania wprowadzonego aparatu do badania tak zwanych I-przestrzeni topologicznych ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni różnicowo zwartych i przestrzeni Hindmana.

Rozprawa liczy 80 stron maszynopisu i składa się ze streszczeń w języku polskim i angielskim, pięciu rozdziałów i bibliografii zawierającej 70 pozycji.

W krótkim rozdziale 1 wprowadzono podstawowe pojęcia i oznaczenia. Rozdział drugi przedstawia wybrane własności 13-tu ideałów – Fin , I_d , I_u , $I_{1/n}$, W , D , D_{fin} , F , H , L , T , A oraz I_{PS} . Autor przedstawia istniejące wyniki i uzupełnia je o własne przykłady i dowody. W rezultacie otrzymujemy pełną informację które z rozważanych ideałów są gęste, mają własność BW, FinBW, hBW i FinhBW, są P-ideałami a także jaka jest ich klasa borelowska. W pięciu przypadkach pozostaje otwarte pytanie o jednorodność. W podrozdziale 2.2 dostajemy niemal pełną informację dotyczącą zawierania między rozważanymi ideałami (jedyną niewiadomą pozostaje hipoteza Erdösa-Turána). Dodatkowe zależności między tymi 13-toma ideałami omówione są w ostatnim rozdziale zakończonym podsumowującą tabelą 5.1.

W najobszerniejszym rozdziale trzecim wprowadzone zostały cztery kolejne ideały – Fin^2 , ED , ED_{Fin} oraz $conv$. Zapowiedziany w tytule porządek Katétova, który w ogóle nie występuje w rozdziale 2, spełnia tu pierwszorzędną rolę. Obok porządku Katétova ($\leq_K$) rozważane są także porządek Katétova-Blassa ($\leq_{KB}$) oraz porządek generowany przez rodzinę funkcji różnowartościowych ($\leq_P$). Przy ich pomocy zdefiniowane zostały I-ultrafiltry, słabe I-ultrafiltry oraz I-punkty. Rozważanych jest też kilka innych pojęć związanych z ultrafiltrami (m.in. P-punkty, Q-punkty i ultrafiltry selektywne) oraz zależności między nimi. Rozważany jest także inny porządek związany z ultrafiltrami. Ponadto, przy użyciu współczynnika kardynalnego $flip(I, J, F)$ związanego z parą ideałów I, J oraz rodziną funkcji F konstruowane są I-ultrafiltry, które nie są J-ultrafiltrami. Wreszcie, udowodnione są pewne własności ideałów L i T zapowiedziane w rozdziale 2.

W rozdziale czwartym porządek Katétova wykorzystany jest do badania I -przestrzeni, przestrzeni Hindmana oraz przestrzeni różnicowo zwartych. Pokazano, że jednopunktowe uzwarcenie Aleksandrowa przestrzeni Mrówki nie jest przestrzenią różnicowo zwartą (tw. 4.6) oraz że istnieje I -przestrzeń, która nie jest przestrzenią różnicowo zwartą (tw. 4.10). Rozstrzygnięto także kiedy przestrzeń Hindmana jest (a kiedy nie jest) I -przestrzenią (tw. 4.11 i 4.17).

Wyniki zawarte w rozprawie oceniam wysoko. Autor wykazał się znajomością wielu zagadnień związanych z różnymi działami matematyki. O orientacji w aktualnych badaniach świadczy choćby fakt, że 48 pozycji wymienionych w bibliografii to prace opublikowane po 2000 roku. W drugim i piątym rozdziale zebrana została imponująca ilość istniejących w literaturze twierdzeń i przykładów prezentujących własności wybranych ideałów. Własnymi wynikami Autorowi udało się "domknąć" problematykę i znacznie wzbogacić wiedzę dotyczącą zarówno własności jak i wzajemnych zależności omawianych trzynastu ideałów w kontekście zawierania oraz porządku Katétova (a także porządków Rudina-Keislera i Rudina-Blassa). Naturalne i interesujące wydają się też postawione w pracy problemy.

Rozdziały 3. i 4. zawierają wierne tłumaczenie czterech artykułów, których autorem lub współautorem jest mgr Krzysztof Kowitz, wzbogacone niekiedy o szczegóły dowodowe. Wyniki są interesujące, zabrakło jednak w moim odczuciu bardziej przemyślanej redakcji, która uczyniłaby prezentowaną rozprawę spójną całością. Dla przykładu, kluczowe dla pracy pojęcie porządku Katétova zostało zdefiniowane na stronie 6 i – powtórnie, wśród dwóch innych – na stronie 25. Pojęcie ideału jednorodnego, intensywnie badane w rozdziale drugim, zdefiniowane zostało ponownie – w nieco innym kontekście, bez żadnego odwołania do poprzednich rozważań – w rozdziale trzecim (str. 29). Pewne sformułowania, naturalne w tłumaczonych artykułach, brzmią nieco niezręcznie w rozprawie – na przykład w sformułowaniu twierdzenia 4.19, na 70-tej stronie pracy poświęconej porządkowi Katétova, znajdujemy wyjaśnienie co to znaczy, że dla ideałów $I_{1/n}$ oraz H nie zachodzi warunek $\leq_K$. Szkoda też, że w drugim rozdziale Autor nie wspomniał o zależnościach między rozważanymi własnościami BW, FinBW, hBW, FinhBW oraz F_σ .

Praca została napisana ładnym językiem, dowody są klarowne. Jedyną istotną wątpliwość budzi dowód twierdzenia 3.10 na stronie 30, gdzie wykorzystywane jest twierdzenie Bella, chociaż ani z założeń, ani z treści dowodu nie wynika jasno, że liczba pseudoprzekroju $\mathfrak{p}$ jest równa continuum. Nieco zaskakujące jest zdanie na stronie 38 (wiersz 11) o założeniach "w powyższym wniosku". Powyższy wniosek nie istnieje. Domyślam się, że uwaga dotyczy stwierdzenia 3.24. Ponadto, na stronie 75, wierszach 3-4 znalazło się zdanie sugerujące, że relacja równości ideałów i relacja izomorficzności ideałów są porządkami.

Znalazłam tylko kilka błędów językowych i edytorskich ("antysymetryczność" zamiast "antysymetria" na stronach 30 i 41, konstrukcja "Jeżeli ..., wtedy..." w sformułowaniu stwierdzenia 3.27 oraz zdecydowany nadmiar nawiasów zamykających na stronach 39, 40 i 54). Biorąc pod uwagę długość rozprawy i bogactwo zawartych w niej wyników świadczy to o staranności Autora.

Jestem przekonana, że opiniowana rozprawa spełnia wszystkie ustawowe i zwyczajowe wymagania stawiane rozprawom doktorskim, wnoszę więc o jej przyjęcie i dopuszczenie autora, magistra Krzysztofa Kowitza, do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Małgorzata Filipczak